

BARIŞ DERNEĞİ DAVASININ GELİŞİMİ

12 Eylül 1980

Askeri darbe. Barış Derneğinin faaliyetine son verildi. Dernek merkezi arandı ve tüm evraklarına el konuldu.

27 Ekim 1980

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Barış Derneği yöneticileri hakkında soruşturma açılması için Askeri Savcılığa emir verdi. Hakkında soruşturma açılan 44 yöneticinin isimleri şöyleydi:

Mahmut Dikerdem, Reha İsvan, Erdal Atabek, Metin Özek, Ali Sirmen, Hüseyin Baş, Ali Taygun, Orhan Taylan, Haluk Tosun, Gencay Saylan, Tahsin Usluoğlu, Aykut Göker, Ergun Elgin, Aybars Ungan, Ataol Behramoğlu, Nedim Tarhan, Nurettin Yılmaz, Şefik Asan, Orhan Apaydın, Melih Tümer, İsmail Hakkı Özturun, Niyazi Dalyancı, Doğan Görsev, Kemal Anadolu, Semra Özdamar, Uğur Kökten, Medet Serhat, Mustafa Gazalacı, Enis Coşkun, Yavuz Çizmeci, Hasan Fehmi Mavi, Tektaş Ağaoğlu, Oya Baydar, Gültekin Gazioğlu, Mehmet Karaca, Nefise Akyelik, Yaşar Arıkan, Sait Aydoğmuş, Mehmet Bulut, Cüneyt Başbuğ, Metin Denizmen, Zülal Kılıç, Cemal Kiral, Sedat Özkol, Nadir Akgül, Karabey Kalkan.

Ocak 1981

Askeri Savcılık askeri mahkemeden sanıkların tutuklanmalarını istedi. Askeri mahkeme bu istemi "delil yetersizliği" nedeniyle kabul etmedi. Savcılık soruşturmayı sürdürdü.

Kasım 1981

Askeri savcı ikinci kez sanıkların tutuklanmalarını istedi. Bu istem de askeri mahkemece reddedildi.

26 Şubat 1982

Askeri savcılık soruşturmaya başladıktan 18 ay sonra, henüz mahkemede dava açılmadan sanıkların tutuklanmalarını yeniden istedi. Bu istem kabul edildi ve Barış Derneği'nin aşağıda adı verilen 24 yöneticisi tutuklanarak askeri tutukevine konuldu.

Mahmut Dikerdem, Kemal Anadolu, Orhan Apaydın, Erdal Atabek, Aykut Göker, Reha İsvan, Nedim Tarhan, Şefik Asan, Hüseyin Baş, Ataol Behramoğlu, Mustafa Gazalacı, Metin Özek, İsmail Hakkı Özturun, Ali Sirmen, Gencay Saylan, Uğur Kökten, Ali Taygun, Orhan Taylan, Haluk Tosun, Melih Tümer, Aybars Ungan, Tahsin Usluoğlu, Nurettin Yılmaz, Niyazi Dalyancı.

18 Mayıs 1982

Soruşturma sonuçlandı ve 30 sanık hakkındaki iddianame yazıldı.

24 Haziran 1982

İstanbul Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde hazır olan 27 sanık hakkında yargılama başladı.

Eylül 1982

Askeri hakim bundan böyle davada savaş hali usulü hükümlerinin uygulanmasına karar verdi ve dava bundan sonra savunma haklarını büyük ölçüde kısıtlayan bu koşullarda sürdürüldü.

15 Ekim 1982

Sanıklardan Niyazi Dalyancı tahliye edildi.

17 Aralık 1982

Mahmut Dikerdem sağlık nedeniyle tahliye edildi.

24 Aralık 1982

Nedim Tarhan, İsmail Hakkı Öztoran ve Kemal Anadolu hariç diğer tüm tutuklu sanıklar tahliye edildiler. 3 milletvekili 7 Ocak 1983 tarihinde tahliye edildiler.

14 Kasım 1983

Tahliyelerden sonra tutuksuz olarak sürdürülen yargılama, başlangıçta bulunamayan Medet Serhat'ın da katılımıyla 28 sanık için sonuçlandırıldı.

18 sanık 8 yıl ağır hapis, 2 yıl 8 ay sürgün cezasına mahkum edildi: Mahmut Dikerdem, Reha İsvan, Erdal Atabek, Metin Özek, Ali Sirmen, Hüseyin Baş, Ali Taygun, Orhan Taylan, Haluk Tosun, Gencay Saylan, Tahsin Usluoğlu, Aykut Göker, Ergun Elgin, Aybars Ungan, Ataol Behramoğlu, Nedim Tarhan, Nurettin Yılmaz, Şefik Asan.

5 sanık 5 yıl ağır hapis, 1 yıl 8 ay sürgün cezasına mahkum edildi: Orhan Apaydın, Niyazi Dalyancı, İsmail Hakkı Öztoran, Doğan Görsev, Melih Tümer.

5 sanık beraat etti: Kemal Anadolu, Uğur Kökten, Mustafa Gazalıcı, Semra Özdamar, Medet Serhat.

Mahkum edilen sanıklardan duruşmada bulunan 18'i derhâlde tutuklanarak cezaevine konuldu.

Askeri mahkemenin bu kararı temyiz edildi. Temyiz mahkemesi kararı usule ilişkin eksiklikler gerekçesiyle bozdu. Dosya yeniden askeri mahkemeye geldi. Askeri mahkeme eski kararında direndi. Aynı mahkumiyet kararlarını verdi.

Mahkemenin bu kararı da Askeri Yargıtaya gönderildi. Halen Askeri Yargıtayın kararı bekleniyor. Ancak Askeri Yargıtay başsavcılığı mahkemenin kararının onaylanmasını, yalnız haklarında mahkumiyet kararı verilmiş bulunan Reha İsvan, Nurettin Yılmaz, Tahsin Usluoğlu ve Gencay Saylan'ın beraatlerine karar verilmesini istiyor.

Bu süreç içinde tutuklu bulunan sanıklardan Mahmut Dikerdem sağlık nedeniyle, 5 yıla mahkum edilmiş olanlar ise verilen cezanın önemli bir kısmını hapiste geçirdikleri için geçici olarak serbest bırakıldılar.

Halen tutuklu bulunanların isim ve adresleri şöyle:

Reha İsvan
Kadınlar Koğuşu
Metris Cezaevi
Bayrampaşa-İstanbul

Erdal Atabek, Aykut Göker, Tahsin Usluoğlu, Haluk Tosun,
Orhan Taylan, Hüseyin Baş, Metin Özek, Ali Sirmen,
Ali Taygun, Ergun Elgin, Gencay Saylan
C-1
Sağ Blok B-1
Sağmalcılar Cezaevi
Bayrampaşa-İstanbul

Yargıtayın kararı onaylaması halinde -ki, Eylül sonu yada Ekim ayı içinde kararın açıklanması bekleniyor- hakkında mahkumiyet kararı verilmiş olan sanıklardan halen geçici olarak serbest bırakılanlar da yeniden hapse konulacak ve verilen cezalarını tamamlamak zorunda kalacaklar.

Birinci barış davası devam ederken derneğin 48 diğer üye ve yöneticisi hakkında da 25.9.1984 tarihinde askeri mahkemede yeni bir dava açıldı. Halen devam etmekte olan bu davada yargılananların listesi eklidir.

Bunun dışında üçüncü bir davanın hazırlığı çerçevesinde derneğin diğer üyeleri hakkında da askeri savcılık soruşturması sürdürülmektedir.

TÜRKİYE SOSYAL TİPİLER VE İŞLERİ BAKANLIĞI
TÜSTAN-İŞİRMAMA VAKFI
TÜSTAN-İŞİRMAMA VAKFI
TÜSTAN-İŞİRMAMA VAKFI

BİRİNCİ BARIŞ DAVASINDA YARGILANAN BARIŞ DERNEĞİ YÖNETİCİLERİ

8 Yıl ağır hapis, 2 yıl 8 ay sürgüne mahkum edilenler

- Mahmut Dikerdem: Barış Derneği başkanı. Emekli büyükelçi. 40 yıllık diplomatik kariyerinin 20 yılında Türkiye'yi çeşitli ülkelerde büyükelçi olarak temsil etti. Uluslararası ilişkiler onursal profesörü. Üçüncü dünya ülkeleri hakkında 2 kitabı bulunuyor. 1916 doğumlu, 2 çocuklu.
- (x) Reha İsvan: Ziraat mühendisi, eğitimci ve kadın hakları savunucusu. Ulusal Kurtuluş Savaşı kahramanlarından Kemal Beyin kızı, eski İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan'ın eşi. Dünya Köy Kadınları Derneği ve Soroptimistler Derneği üyesi. 1925 doğumlu, 3 çocuklu.
- (x) Erdal Atabek: Türk Tabipler Birliği başkanı. Balkan Tıp Birliği yönetim kurulu üyesi. Sağlık Bakanlığı müşaviri. İstanbul Tıp Fakültesi öğretim görevlisi. 1930 doğumlu, 1 çocuklu.
- (x) Prof. Metin Özek: Psikiyatr. İstanbul Tıp Fakültesi profesörlerinden. Dünya Psikiyatrlar Birliği yönetim kurulu üyesi. Heidelberg Üniversitesinde konuk profesör. Birçok kitap ve makalesinin yanı sıra UNICEF için çocuk kitapları araştırması bulunuyor. 1930 doğumlu.
- (x) Ali Sirmen: Gazeteci. Cumhuriyet gazetesi dış politika yazarı. Bir dizi uluslararası gazeteciler örgütü üyesi. Türkiye ve dünya sorunları üstüne kitapları bulunuyor. 1939 doğumlu, 1 çocuklu.
- (x) Hüseyin Baş: Gazeteci ve yazar. Paris Üniversitesi mezunu. Dış İlişkiler uzmanı. Milletvekili aday. 1929 doğumlu.
- (x) Ali Taygun: Yale Tiyatro Okulu mezunu. Tiyatro oyuncusu, yönetmen, çevirmen. İstanbul Şehir Tiyatrosu yöneticisi. Devlet Operasında da yönetmen olarak çalıştı. PEN Klüp onur üyesi. 1943 doğumlu, 1 çocuklu.
- (x) Orhan Taylan: Ressam. 1965 yılında Roma Güzel Sanatlar Akademisini bitirdi. Görsel Sanatçılar Derneği kurucularından. Sanatçılar Birliği yönetim kurulu üyesi. Türkiye, Paris ve Berlin'de 17 sergi açtı. 1941 doğumlu, 1 çocuklu.
- (x) Dr. Haluk Tosun: Elektrik mühendisi. Doktorasını Londra Imperial College'da yaptı (1976). Ortadoğu Teknik Üniversitesi Elektrik Mühendisliği kürsüsü başkanı. Elektrik Mühendisleri Odası Ankara Şubesi başkanı. 1948 doğumlu.

- (x) Dr. Gencay Saylan: Ankara Üniversitesi Kamu İdarise Bölümünde öğretim görevlisi. TUMÖD eski genel sekreteri. Milli voleybol takımı antrenörü. Türkiye bürokrasisinin yapısı üstüne araştırmaları bulunuyor. 1940 doğumlu.
- (x) Tahsin Usluoğlu: Planlamacı. Ortadoğu Teknik Üniversitesi İdari İlimler Fakültesi mezunu. TÜMDER Genel Başkanı. 1950 doğumlu.
- (x) Aykut Göker: Makine mühendisi. Sümerbank teknik müşaviri. TÜTED Genel Başkanı. 1948 doğumlu, 2 çocuklu.
- (x) Ergun Elgin: Elektrik mühendisi. İstanbul Teknik Üniversitesi mezunu. Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şube Başkanı. TEK İzmir Bölge başkanı. 1936 doğumlu.
- Aybars Ungan: Elektrik mühendisi. Elektrik Mühendisleri Odası Merkez Başkanı. TEK'de daire müdürü. 1941 doğumlu.
- Ataol Behramoğlu: Şair. Türk Yazarlar Sendikası Genel Sekreteri. Çevirmen ve çeşitli edebiyat dergileri baş redaktörü. 1983 yılında Asya-Afrika Yazarlar Birliğinin Lotüs ödülünü aldı. 1942 doğumlu, 1 çocuklu.
- Nedim Tarhan: İktisatçı, milletvekili. KÖY-KOOP Genel Başkanı. Çeşitli uluslararası parlamenter komisyonun üyesi. 1946 doğumlu, 3 çocuklu.
- Nurettin Yılmaz: Milletvekili. 1980 yılında cumhurbaşkanı adayı. 1936 doğumlu.
- Şefik Asan: Eğitimci. Edebiyat öğretmeni. Maltepe Lisesi Müdürü. 1941 doğumlu, 3 çocuklu.

5 yıl ağır hapis cezası, 1 yıl 8 ay sürgüne mahkum edilenler

- Orhan Apaydın: 1961-65 döneminde milletvekili. Avukat. İnsan hakları savunucusu. İstanbul Barosu başkanı. Cumhuriyet gazetesinde köşe yazarı. Paris Üniversitesi Hukuk Fakültesi şeref doktoru. 1926 doğumlu, 2 çocuklu.
- Prof. Melih Tümer: İstanbul Siyasi Bilimler Fakültesi Dekanı. Doktorasını Sorbon Üniversitesinde verdi. İş idaresi uzmanı. 1924 doğumlu, 1 çocuklu.
- İsmail Hakkı Öztoran: Milletvekili. Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı üyesi. 1945 doğumlu.
- Niyazi Dalyancı: Gazeteci. THA sahibi ve yöneticisi. Televizyon belgeselleri için çeşitli ödüller aldı. 1941 doğumlu.
- Doğan Görsev: Yayıncı. Konuk Yayınları sahibi ve yöneticisi. Emekli hava subayı. 1931 doğumlu, 2 çocuklu.

NOT: (x) işaretli Barış Derneği yöneticileri halen tutuklu bulunuyor.

Beraat edenler

Kemal Anadol: Milletvekili. 1941 doğumlu.
Semra Özdamar: Sinema oyuncusu. 1956 doğumlu.
Uğur Kökten: İnşaat mühendisi, gazeteci. 1934 doğumlu.
Medet Serhat: Avukat. 1934 doğumlu.
Mustafa Gazalcı: Milletvekili. 1945 doğumlu.

Halen aranmakta olanlar

Enis Coşkun: Barış Derneği genel sekreteri
Yavuz Çizmeci: Elektrik mühendisi
Hasan Fehmi Mavi: TÜS-DER genel başkanı
Tektaş Ağaoğlu: Yazar
Oya Baydar: Gazeteci, yazar
Gültekin Gazioğlu: TÖB-DER genel başkanı
Mehmet Karaca: MADEN-İŞ genel başkanı
Nefise Akyelik: Mühendis
Yaşar Arıkan: HÜR CAM-İŞ Yürütme Kurulu üyesi
Sait Aydoğmuş: GIDA-İŞ genel sekreteri
Mehmet Bulut: Tekstil İşçileri Sendikası yürütme kurulu üyesi
Cüneyt Başbuğ: Doktor
Metin Denizmen: BANK-SEN genel başkanı
Zülal Kılıç: İKD genel sekreteri
Cemal Kırıl: MADEN-İŞ Ege Bölge temsilcisi
Sedat Özkol: Mühendis
Nadir Akgül: İktisatçı
Karabey Kalkan: Mühendis

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İKİNCİ BARİŞ DERNEĞİ DAVASINDA YARGILANANLAR

Metin Tüzün: Milletvekili
Mehmet Ali Pestilci: Milletvekili
Aziz Nesin: Yazar, Türkiye Yazarlar Sendikası Başkanı
Asım Bezirci: Yazar
Aziz Utkay: Yazar
Vedat Türkali: Yazar
Rıza Güven: DİSK yöneticisi
Celal Küçük: DİSK yöneticisi
Sadun Aren: Prof. Dr., yazar
Erol Saraçoğlu: Milletvekili, avukat
Müşir Kaya Canpolat: Avukat
Ertuğrul Günay: Milletvekili, avukat
Halit Çelenk: Avukat
Turgut Kazan: Avukat
Ali Galip Yıldız: Avukat
Turgan Arınır: Avukat
Atilla Coşkun: Avukat
Ayfer Coşkun: Avukat
Nezahat Gündoğmuş: Avukat
Rasim Öz: Avukat
Mustafa Özkan: Avukat
Jülide Gülizar: TRT spikeri
Erkan Oyal: TRT spikeri
Ataman Tamgör: Doçent doktor
Yavuz Bayülken: Makine yüksek mühendisi
Güner Eliçin: Mimar
Süleyman Coşkun: Gazeteci
Garip Aydınadağ: Sendikacı
İlhan Alkan: İş adamı
Birol Özkay: Doktor, Türk Tabipler Birliği Genel Sekreteri
Şükrü Güner: Avukat
Ali Şen: Doktor
Dora Kalkan: Doktor
Tezer Eraslan: Mühendis
Gündüz Gözen: Mühendis
Birol Bora: Mühendis
Esat Ahmet Balım: Mühendis
Özgül Erten: Avukat, yazar
Sadettin Ülfer: Sendikacı
Sadık Karamustafa: Ressam
Mehmet Okçuoğlu: Doktor
Nurettin Çavdargil: Sendikacı
Mustafa Yılmaz Kurtonay: Mühendis
Ferruh Yavuz: Mühendis
Tarık Akan: Sinema oyuncusu
Genco Erkal: Tiyatro ve sinema oyuncusu
Gülşen Tuncer: Tiyatro ve sinema oyuncusu
Ahmet Yıldız: Tabii senatör, Halk Evleri Genel Başkanı

BARIŞ DERNEĞİ NEYLE SUÇLANIYOR?

Barış Derneği yöneticilerinin mahkumiyetine gerekçe olarak askeri mahkeme özetle şunları getiriyor:

1. Barış Derneği yöneticileri barış sözcüğünü komünizm için bir paravan olarak kullanmışlar, aslında anayasal düzeni yıkmak, yerine Marksist-Leninist bir düzen getirmek ve Sovyetler Birliği'nin politika ve taktiklerini savunmak için çalışmışlardır. Mahkemenin bu mantığı gerekçeli kararın şu bölümünde en açık ifadesini buluyor: Bolşeviklerin barış ve savaş konusu esas alınarak bu yönde faaliyetlerde bulunulmuştur. Barış kelimesi, komünizmi, Sovyetizmi ifade eden bir kod ismidir, sanıkların barışın bir ütopya olmaktan çıktığını belirtmelerinden, bu husus açıkça anlaşılmaktadır. Zira, ütopya olduğu iddia edilen komünizmdir. Dolayısıyla, komünizmin ütopya olmaktan çıktığı kastedilmektedir. Bütün dünyada proleter enternasyonalizmi tahakkuk edince savaşın da ortadan kalkacağı aşikardır. Dolayısıyla esasta barış kavramı paravan yapılmamıştır, sadece, barıştan komünist enternasyonal kastedilmiş, fakat maksadı gizlemek için bazı sosyal dengesizlikler, bazı manevi kavramlar istismar konusu yapılmıştır."

2. Bazı Barış Derneği yöneticileri sendikalarda, mesleki örgütlerde, kadın ve gençlik örgütlerinde ve politik partilerde görev yapmışlardır. Bu örgütler şimdi kapatılmış ve haklarında sıkıyönetim mahkemelerinde soruşturma yada dava açılmıştır. Yani Barış Derneği yöneticileri yasaklanmış örgütlerin üyeleridir.

3. Barış Derneği yöneticileri ulusal çıkar ve güvenliğe aykırı görüşler ileri sürmüşler ve toplantı ve açıklamalarıyla yukarıda belirtilen yasadışı örgütlerle paralel çalışma yürütmüşlerdir. Ulusal çıkarlara aykırı faaliyetler arasında uluslararası yeni ekonomik düzeni savunmak, Kıbrıs konusunda Birleşmiş Milletler kararlarının uygulanmasını istemek ve ikili askeri anlaşmalara ve Türkiye topraklarındaki yabancı askeri üslere karşı çıkmak da sayılmaktadır.

Bunların sonucu olarak Barış Derneği'nin yıkıcı görüşlerin yaygınlaştırılması için bir alet olarak kullanıldığı ve bu nedenle de illegal bir örgüte dönüştüğü iddia edilmektedir. Barış Derneği bu iddiayla Türk Ceza Yasasının 141 ve 142. maddeleri kapsamına sokulmuştur.

BARIŞ DERNEĞİ YÖNETİCİLERİNİN SAVUNMALARINDAN ALINTILAR

MAHMUT DİKERDEM

"Barış Derneğinin Genel Başkanı sıfatıyla Yüksek Mahkemenizden talebim şudur: halkımızın özlemleri ve hayati çıkarları doğrultusundaki düşüncelerimizden ötürü bizi hayali suçlarla huzurunuzda gönderen bu iddianameye itibar etmeyiniz. Dünyanın döndüğünü kanıtladığı için mahkum edilmek istenen bir bilim adamının yargıçlarına 'ne yapayım ki, dünya dönüyor' dediği gibi bizi de 'ne yapalım ki, dünya halkları barış istiyor' demeye zorlamayınız. Dünyanın döndüğü nasıl tartışılmaz bir gerçek ise, tüm dünya halklarının barış içinde yanyana yaşamak istedikleri ve topluca intihar demek olan savaşı red ettikleri de o kadar açık ve kesin bir gerçektir..."

Biz barışın parsasını toplamak için yola çıkanlardan değiliz. Biz, barışı savunmanın onurunu taşımaya layık olmasını bildiğimiz kadar, onun mihnetini, eziyetini çekmesini, iftiralara göğüs germesini de biliriz..."

Mahkemenizden şahsım için ayrıca bir isteğim yoktur. Ancak iddia makamının Barış Derneğinin kapatılması yolundaki istemini reddetmenizi ve böylece ülkemizin adil ve kalıcı bir dünya barışına bağlılığının resmi demeçlerde yer alan basit bir klişeden ibaret olmayıp kamu vicdanına mal olmuş yüce bir ülkü olduğunu tarih önünde tescil ve dünyaya ilan etmenizi talep ediyorum."

REHA İSVAN

"Evet, Barış Derneği kurucularındanım ve en başından faaliyetini tatil ettikleri güne kadar yönetimde bulundum. Barış hareketine omuz verdim, ama hain olduğum için değil, dünyada mevcut silahlar ABD'nin Hiroşimaya attığı atom bombasından 600 bin kat daha öldürücü de ondan."

ORHAN APAYDIN

"Dünyanın neresinde olursa olsun, zorbalığa, insan haklarının ihlali, insan yaşamına kıyan teröre karşı çıktım. Halkımın en ileri sayılan toplumların uyguladığı demokratik düzene layık olduğuna bugün de içtenlikle inanıyorum. Demokratik anayasal düzenin korunması ve bütün öğeleriyle yaşama geçmesi için amansız bir mücadele verdim. Bizim gibi ülkelerde bunun faturasının çok ağır olduğunu biliyordum.

İnsanların düşüncelerinden dolayı yargılandıkları bu davada, bu faturayı ödemekte olduğumu sanıyorum."

ORHAN TAYLAN

"Barış Derneğine, sadece insanların öldürülmesi karşısında bir sanatçı olarak herkesten daha duyarlı olduğum için değil, aklım, mantığım, mesleğim ve ülkeme olan sevgim bu yolu gösterdiği için girdim. Bu görüşlerimle Barış Derneği Yönetim Kuruluna, daha sonra da Dünya Barış Konseyi üyeliğine seçilmiş ilk ressam tabii ki ben değilim. Çeşitli sanat dallarından büyük ustaların yanısıra Picasso'dan, Matisse'den Sommerville'e kadar birçok ressam bu hareket içinde yer aldılar. Sözgelimi Picasso bir Türk ressamı olsaydı ve yaşasaydı, burada, bizimle birlikte kafası kazanmış, mahkum kılığında ve en az 8-15 yıl hapis istemiyle yargılanıyor olacaktı."

HÜSEYİN BAŞ

"Barıştan yana olanlar, dünyanın hemen her ülkesinde, silahlanma yarışından, savaştan, silah ticaretinden ekonomik ve siyasal çıkarlar sağlayan tekeller, yayılmacı, militarist yönetimler yada onların etki alanındaki kişiler tarafından akla gelen herşeyle karalanıp suçlanmışlardır. Ama barıştan yana olanların yargı önüne çıkarılmaları ne yazık ki, belki de ilk kez ülkemizde görülmektedir..."

Barıştan yana olmak, insanlığın kesin sonu demek olan nükleer bir kıyametin engellenmesine katkıda bulunmak, bu yaşamsal önemdeki konuyla ilgili gerçekleri, gelişmeleri, daha mutlu bir yaşama ihtiyacı olan ve milyarlarca dolarla ölçülen harcamaları yutan silahlanma yarışının olumsuzluklarını sergilemek, öncelikle aydınlara düşen bir görevdir. Bu yüzden, ülkemizin insanların olduğu gibi tüm insanlığın yok olup gitmesinin önlenmesine mütevazî ölçüler içinde de olsa katkıda bulunmaktan başka hiçbir amaç ve kastımızın söz konusu olmadığı barışçı çabalarımızın aklanarak, ülkemizin tarihinin karanlık olayları arasında yer almasına izin verilmeyeceği umundayım."

UĞUR KÖKDEN

"Barış bütün devletlerin ve halkların katılacağı ortak bir bilincin, dayanışmanın ve kurumlaşmanın ürünüdür. İşte bu anlamda Barış Derneği evrensel bir cephe örgütünün içindedir. Bu örgütsel çerçeve ise Birleşmiş Milletler ve onun anayasasıdır..."

Bu mahkemeye bir eylem yargılanmıyor. Bir düşünce yargılanıyor. Sağduyu ve umut yargılanıyor. Barışın ve barışı savunanların yargılandığı bir ülke giderek umutsuzlar mezarlığı haline gelirse buna şaşmamak gerek... Kişi olarak mahkemenizden herhangi bir istemde bulunmayacağım. Verilecek aklanma kararı bile yetersiz ve tatmin edici olmaktan uzak kalacaktır. Barış düşüncesinin, barışa inanan ve onu savunanların soruşturmaya, yargılanmaya maruz bırakılması, tutuklanması ve öteki görünmeyen, dile gelmeyen nice ceza ile cezalandırılması, asla tamir edilmeyecek bir mağduriyettir."

NURETTİN YILMAZ

"Amacı insanların daha mutlu olmasını sağlamak olan Barış Derneğine üye olmaktan gurur duyarım... Tüm insanlar gibi halkımızın da daha mutlu yaşaması için barışı savunuyorum. Teröre, anarşiye ve her türlü dikta rejimine karşı olduğum için, bunlara karşı olduğuna inandığım için Barış Derneğine ilgi duydum... Dünya siyasî hukuk tarihinde savaşa karşı barışı savunan bir Barış Derneğinde yönetici olduğum için tutuklanan ilk milletvekillerinden biri oldum..."

Unutulmasın ki, bir nükleer savaşta, dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye'de de öldürülebilecek milyonlarca kişinin geride bırakacakları milyonlarca dul kadın, öksüz ve yetim çocukların yaratacağı büyük sefalet, ekonomik ve sosyal patlamalar, sadece ve sadece mevcut düzenin değiştirilmesini kolaylaştıracaktır."

MUSTAFA GAZALCI

"Ben bir parlamenter olarak kendimi savaşçılara değil barışçılara yakın hissetmişsem, işveren kuruluşlarını değil de Barış Derneğini tasvip etmişsem, bu neden suç olsun?"

Bu davada bir bakıma aydınlar ve düşünce yargılanıyor."

GENCAY SAYLAN

"Bizim savunduğumuz barış, deterministik bir toplumsal değişim sürecine bağlanmamıştır. Şu anda içinde yaşadığımız çağda zorunlu hale gelen bir kavram olarak ele alanmaktadır. Barışın sağlanması için bize göre toplumsal değişimler gerekli değildir. Aksine, bizim savunduğumuz barış anlayışı birbirinden farklı toplumsal yapıya sahip sistemlerin birarada bulunması noktasına dayanmaktadır..."

Barış insani bir istek olmaktan çıkmış bir zorunluluk haline gelmiştir. Bugün insanlık varlık yokluk kararını vereceği noktaya gelmiştir. Bu bakımdan nükleer silahsızlanma meselesi ve barış hareketi şu veya bu ülkenin bağımlılığında bir girişim olarak yorumlanamaz."

METİN ÖZEK

"İnsan yaşamına karşı tehlikelere, bunların başında gelen savaşa bir hekimin karşı çıkması doğaldır. Yurt savunması için, ulusal bağımsızlık için verilen savaşlar dışında kalan savaşları bir cinayet sayması doğaldır. Bir hekim için her türlü kitle kırım araçlarına, atom, hidrojen, nötron bombalarına karşı çıkmak yaşam amacının doğal sonucudur..."

Beni barışseverliğe yönelten hiçbir ideolojik etken yada belirli bir akımın yandaşlığı değildir. Sadece bir hekim ve bilim adamı olmanın insan yaşamına, insan haklarına saygı ve sorumluluk duyurtmasıdır."

NİYAZİ DALYANCI

"Savaş bazılarının işine yarar. İşte biz onlara karşı tarafız. Onların açlık, cehalet, salgın hastalıklar, tüm dünya halklarının refahı pahasına silahlanma yarışını körüklemelerine, bu yolda milyonlarca dolar harcanmasına karşı çıkıyoruz..."

Çeşitli ülkelerin halkları birbirlerine karşı kışkırtılmadıkça taraf olmazlar... Biz gerginlik tacirlerine, savaş kışkırtıcılarına karşı, kendi halkımıza ve bölge halklarına bu gerçekleri anlatmaya çalıştık... Mahkum edilmek istenen, bizim kişiliğimizde, halkımızın, bölge ve dünya halklarının barış istemidir. Savaşırsız bir dünya istemidir."

İSMAİL HAKKI ÖZTORUN

"Ben parlamenter olarak 1977 seçimlerinden önce halkıma verdiğim sözün gereklerini yerine getirmek için barışçı oldum, demokrasiyi savundum, demokratik hak ve özgürlüklerden yana oldum... Savaşın dehşetini, vahşetini daha çocuk yaşlardan öğrendiğim için barışçı oldum. Savaşın yükünü çekenlerin mazlum uluslar olduğunu Ulusal Kurtuluş Savaşımızın tarihinden öğrendim. Savaşın temelde insan ve onun en yüce değeri emeğine saldırmak olduğunu kavrayamayanlar, barışa, bağımsızlığa ve demokrasiye karşı çıkmakla, aslında kendilerine karşı da savaş ilan etmektedirler."

ŞEFİK ASAN

"Barışa düşman olan bir düşünce insanlığa da düşmandır... İktidarların tutumuna uymayan sesi susturmak, hapse tıkmak yolu demokrasilerde ve çağdaş yönetimlerde yoktur. Burada yargılanan da, 11 Eylül 1980 akşamına kadar varolan bir demokratik ortam içinde tarafımızdan yükseltilen sestir. Demokrasi çok sesli bir idare şeklidir. Biz robot bir millet değiliz. Olamayacağımıza göre de insanlar düşüncelerini her zaman ve her şartta söyleyeceklerdir."

ERGUN ELGİN

"Demokratik bir ülkede yaşayan bir barışsever olarak ne yapmam gerekiyorsa onu yaptığıma inanıyorum. Barış Derneğine sadece barışı savunmak için girdim.

Barış, dil, din, ırk farkı gözetmeksizin tüm insanların ortak istemidir. Bu aslında barış düşüncesinin içinde vardır. Çünkü barış savaşın karşıtıdır. Savaşlar, ölüm kusan silahlarıyla, insanları siyah, sarı, yada kapitalist, komünist veya Norveçli, Yunanlı diye ayırmamaktadır. Barış yüce bir değer, insanlığın varmak istediği en kutsal amaçtır."

TAHSİN USLUOĞLU

"Savaş tahrikçiliği yaparak yurtsever olmak mümkün değildir. Savaş tahrikçisi, hele ülkesinin gerçeklerinden, olanaklarından habersizse ülkesini açıkça bir kumara sürüyor demektir. Helsinki belgesini, bu belgenin dayandığı, insanlığın yıllar süren barışçı çabalarını ve geleceğini, bu belgenin içerdiği ilkeleri içtenlikle benimsiyorsak, bu davanın açılmasına yol açan nedenlerin de ortadan kalktığını görürüz... Barışın, barış anlayışının yargılandığı tek ülkeyiz... Günümüz dünyasında savunulması gereken şeylerin hemen ilk sırasında barış gelir."

HALUK TOSUN

"Bugün, askeri ve siyasi gerçeklerin ışığında sorun, ya insanlığın topyekun ortadan kalkışı yada türümüzü yaşatmaya devam etmemizdir... Bızlara yöneltilen suçlamalar, bizleri olduğu kadar dünyada üretilen tüm barışçı görüşleri karşısına almaktadır. Ülkemizin dünya ve yurt sorunları üzerindeki duyarlılığını hiçe sayarak bizi tüm ulusların ortak özlemi olan nükleer silahsızlanma çabalarıyla karşıkarşıya getirmektedir.

Barış düşüncesinin yargılanması ne demektir? Barışa inanmanın, barış için çaba göstermenin Ceza Hukuku kapsamı içinde ele alınabilecek bir konu olmadığına inanıyorum. Ceza hukukunun üzerine gitmesi gereken, savaş düşüncesi ve savaşçılıktır."

AYKUT GÖKER

"Bu davada yargılanan kişileri biraraya getiren, dünyada adil ve kalıcı bir barışın tesisi fikrinin toplumumuzda kazandığı güç ve yaygınlıktır. Bu fikrin haklılığıdır. Barıştan yana olmak bir tercih meselesi değil bir zorunluluktur..."

İddia makamı kafaların içindeki düşüncelerin mahkum edilmesini istemektedir. Düşüncelerin mahkum edilebilmesi için de, kafalarımızın üzerine en geçerli yaftayı 'marksistler' yaftasını asmıştır. Böylece bir taşla iki kuş vurulacaktır. Mahkum edilmeyen, geriletilemeyen, karşı çıkılması da yargılanması da mümkün olmayan, salt barış fikri ve barış mücadelesi Marksist anlayışa bağlanarak, toplumumuzda yerleşik olduğu varsayılan önyargılar ve değer hükümleri itibarıyla, kamuoyu nezdinde geriletilmiş ve mahkum edilmiş olacaktır. Ne bu varsayım doğrudur, ne de bu beklenti gerçekleşecektir... Çünkü barış artık insanlığın ortak özlemi, insanlığın ortak talebidir."

ALİ TAYGUN

"Hürriyetçi liberal sistemin tayin edici özelliği teba ile yurttaş kavramlarının karşıtlığında yatar. Yurttaşın kendi kendine hükümet edebilmesi ancak onun zihni ve ruhsal gücünü geliştirebilme özgürlüğüyle mümkündür. Bu özgürlükler olmazsa insan kendini yönetemez.

Barışa giden yolda ilk adım tekliğin reddi anlayışından vazgeçilmesidir. Çünkü insanoğlu öyle bir aşamaya gelmiştir ki, teklikte ısrar bugün yokluğa karar demek oluyor... Artık teklikte ısrardan vazgeçip çokluğa karar vermeli, hürriyete razı olmalıyız. Bizim gibi düşüncemeyeni hain, düşman bellemeliyiz. Düşünceden korkmamalıyız, düşüncüyü cezalandırmamalıyız."

AYBARS UNGAN

"Barış konusu insani hisleri içermekle birlikte, salt bu kaygıyla değerlendirilebilecek bir konu değildir. Barışı herhangi bir kişisel alışkanlık ürünü yada dilek cinsinden tanımlamaya olanak yoktur. Barış hedefine ancak, gerçekleşmesi uğrunda etkin çaba harcanarak ulaşılabılır ve işte Barış Derneği bu nedenle yaşamdaki yerini almıştır..."

Barış fikri insanların zihinlerinde artık kaçınılmaz bir biçimde filizleniyorsa, bunun nedeni yalnızca savaş tehlikesinden uzak daha güvenli yarınlara duyulan nesnel gereksinmedir. Barıştan yana tavır almak, boş bir hayal, hele hele bilinçsiz bir güdülenme değildir. Ve hatta yalnız güvenlik dürtüsü de değildir. Ülkesine ve çağına karşı sorumluluk duyan her bireyin, herşeyin ötesindeki yurtseverlik anlayışının ifadesidir."

NEDİM TARHAN

"Bu dava geniş kitleleri ilgilendiren ve barışı dış politikanın temeli sayan ulusumuz için temel bir davadır. Bu özellik, burada barışın yargılanmasından, düşüncenin yargılanmasından gelmektedir. Barışçı olmak bizlere ne kadar onur kazandırıyor, iki bin yılına yaklaşırken Türkiye de barışı savunmayı da o denli zül kabul ediyorum... Bizim savunmamızı İran'da, Irak'da devam eden savaşlar, Etyopya'da açlıktan ölen insanlar, silahlanma girişimlerini protesto eden yüzbinler ve bunun gibi olaylar yapmaktadır. Çağımızın acı gerçekleri barışı ve bizi savunmaktadır... Biz ulusumuzun güvenliği neyi gerektirirse onu yaparız. Onun içindir ki, öncelikle ulusumuzun güvenliği açısından bölge barışını ve komşu ülkelerle dostça, barış içinde yaşamayı amaçlarız. Dünya barışının korunmasını isteriz.

Düşüncüyü yargılamaktan vazgeçmeliyiz. Düşüncüyü yargılamanın ülkeye ve insanlığa hiçbir yararı yoktur... Düşüncelerin özgürce üretilip tartışıldığı, düşüncelerin yargılanmadığı bir ortam yaratmalıyız. Barışı sağlamanın yolu savaşa neden olan ekonomik, siyasal ve toplumsal sorunların çözümünden geçer. Sömürüye son vermekten geçer..."

DOĞAN GÖRSEV

"Bir aydınının hem kendi ulusu hem de tüm insanlık karşısında duyduğu sorumluluğun bir gereği sayarak ülkemdeki Barış Derneğine ilk günden katıldım..."

Ben aynı zamanda bu ülkenin insan hakları evrensel bildirgesinin giriş bölümünde de ifade edildiği gibi kendimi insanlık ailesinin bir üyesi olarak gören bir aydınıyım. Günümüzde varolan ulusal değerlere ve yine bu toprakta daha önce gerçekleşmiş tüm maddi ve manevi kültürlerle ve bunların yanısıra bu ülkenin dışında da insanlığın tüm kazanımlarına içtenlikle sahip çıkan bir aydınıyım."

SEMRA ÖZDAMAR

"Savaş kışkırtıcılığının, çığırtaçkanlığının yoğun olduğu günümüzde, savaş kültürünün yaygın olduğu dünyamızda, barıştan yana olmanın ancak eğitimle, evet, insanın emekleme çağından ölümüne dek sürdürülmesi gereken bir eğitimle sağlanabileceğini ve bu nedenle Barış Dernekleri gibi kuruluşların yanı sıra, tek tek bireylere, özellikle anababalara da büyük bir sorumluluk düştüğüne inanıyorum. Savaş hepimiz için büyük bir tehlike. Ortalığı kasıp kavurduğunda, insanları savcı yada sanık diye ayırmayan ve ne yazık ki hayal olmayan bir tehlike."

KEMAL ANADOL

"Dava nasıl olağanüstü siyasal bir görünüm içindeyse, olağan hukuk ölçülerinin de dışında bulunuyor. İnsanlığın uğruna kanlı kavgalar verdiği, yazıldığı satırların altında ıstırap, gözyaşı ve kan bulunan evrensel hukuk ilkeleriyle gelişen, zindan, ceza ve ölümler pahasına elde edilen hukukun genel ilkelerine ters istemlerle karşı karşıya bulunuyoruz."

MEDET SERHAT

"Biz insanların dilediği biçimde fikir sahibi olmaları ve bu fikirleri rahatlıkla açıklayabilmeleri inancındayız."